

TRIKINOSE

Nerisaqarnermut Siunnersuisoqatigiit
Grønlands Ernæringsråd

Trikinose suua?

Trikinose tassaavoq nappaat zoonose-mik taaneqartartoq uumasuniit inunnut tunillaassinnaasoq. Nappaat pilersinneqartarpoq qullugiaasaniit ammalortunit (trikiner) assigiinngitsunit, qullugiaasanut *Trichinella*-kkunnut ilaasunit. Trikinit siumorneqarsinnaapput puulukini, uumasuni neqituumasuni uumasullu imarmiut ilaanni. Trikinit uumasut inalugaanniittarput, qullugiaasanngortussanik pilersitsiortorlutik kinguaassiortartunik. Qullugiaasanngortussat tamakku inunnut uumasunulluunniit pigaangamik timimi angalaalersarput naggataatigullu nukiit iluanni poortuuttarlutik.

Kalaallit Nunaanni atugaasarnera

Nunani issittuni trikinit ilaat immikkut ittoq *Trichinella spiralis*, var. *nativa* atugaasarpoq nannunit, aavernit, ussunnit, natsernit, qimmunit qimuttunit aamma teriannianit. Inuit trikininittarnerat ukiorpassuarni Kalaallit Nunaanni ilisimaneqarsimavoq, sulilu siumorneqarsinnaalluni nannut aarrillu neqaannik ooqanngitsunik qalalluarsimanngitsuniluunniit nerisoqarsimagaangat.

Inuit qanoq ilillutik trikinoseqalersinnaappat?

Inuk uumasup trikinillip neqaanik ooqanngitsumik uulluarsimannngitsumilluunniit nerippat qullugiaasannngortussat aqajaqqumut pisarput. Taaku inalukkanut pigaangamik ineriartulersarput tassaalerlutik trikinit kinguaassiorsinnaasut, taak-kulu piffissap sivisunngitsup ingerlanerani uumasunik piaqqiulersarput, timimut siaruarlutik nukinnut unerartartunik.

Trikinosip malunniutai qanoq ittuuppat?

Uumasup trikinillip neqaanik inuup nerinerata kingorna sapaatip akunnerata ataatsip marlulluunniit qaangiunneranni trikineqalersimaneq malunniukkiartulersarpoq nererusukkunnaarnikkut, meriannngunikkut, timminnikkut naakkullu noqaqattaarnikkut. Kingusinnerusukkut inuup trikininissimasup isaasa eqqaat pullalersarput, ujalui annernarsillutik, kiakkeqattaalerluni kissarneqarullulerlunilu (38,9° C-miit 40° C-mut).

Trikinseqalernermit ersiutit peeruttaraluarput, qullugiaasannngortussalli nukinniiginnartarput, qaqutigooraluartumillu uummatikkut nappaateqalernermit aamma pissutaasinnaasarlutik.

Inuit trikinoseqalersut qanoq katsorsarneqarsinnaappat?

Inuit trikinoseqalernerminnik malussarunik piarnerpaamik peqqinnissaqarfimmut saaffignittariaqarput. Nappassutigineqaleqqaarnerani napparsimasoq qullugissanut akiuussutissanik mebendazol-inik akulimmik katsorsarneqarsinnaavoq. Napparsimasup inalugaaniittut trikinit qullugiaasannngortussallu timimi angalaartut mebendazol-ip aserortertarpai. Nakorsaatit allat, soorlu corticosteroider, napparsimasut nukiminnik anniarneri sakkukillisissinnaavaat.

Qanoq ililluni trikinoseqalernaveer- saartoqarsinnaava?

Nappaat qularnaatsumik pinaveersarneqarsinnaavoq aarrit nannullu neqaannik uulluaqqissasimasuinnarnik nerisarnikkut. Nerisassat uulluarnerisigut trikininngortussat toqorarneqartarmata inuit napparsimassutigilersinnaanngilaat. Neqi trikineqarsinnaanersoq misissorneqarsimagaluarpalluunniit, aammalu inunnut nerisassatut akuerineqarsimagaluarpalluunniit neritinnagu qalateqqissaartariaqarpoq.

Neqip uulluarsimasup ilorpiaa minnerpaamik 75° C-nik kissassuseqassaaq. Neqi uulluarsimasoq qaserujuttumik kajorujuttumilluunniit qalipaateqartarpoq. Neqi qajualuunniit aappaluppata uulluarsimassanngilaq. Neqi paneraluarpalluunniit trikinin peerunneq ajorput. Taamaattumik trikinoseqartoqalersinnaavoq neqinik trikinilinnik panertunik nerigaanni.

Trikinik pisortatigoortumik misissuineq

Aarrit nannullu neqaannik tuniniaasoqassappat, tuniniarneqalersinnagit najugarisami napparsim-mavimmi pinngitsoorani misissorneqassapput tri-kineqarnersut. Najugarisami nakorsat quller-saannut saaffiginninnikkut erseqqinnerusumik paasissutissarsisoqarsinnaavoq. Neqi trikineqar-pallaarpat iginneqassaaq. Neqi annertunngitsu-mik trikineqarpat qeritinneqarsinnaavoq minner-paamik ulluni 45-ni minus 20° C tikillugit. Tamana najugarisami nakorsat qullersaata aalajangis-savaa.

Neqi sivikinnerpaamik ulluni 45-ni qeritinneqarsi-magaluarpuunni suli akoqarsinnaasarpooq tri-kinik uummaqquissinnaasunik, issittuni trikini uumasup nukiiniittartoq issimut akiuulluarsi-naassuseqarmat. Taamaattumik neqisiniat tama-tigut ilisimatinneqartassapput neqimi trikinik nassaartoqarsimaneranik. Taamaattoqartillugu neqip neritinnagu qalatilluarsimanissaa eqqaa-maqqissaartariaqarpoq.

© Nerisaqarnermut Siunnersuisoqatigiit aamma Atuakkiorfik, 2000
Atuakkiortoq: Uumasut nakorsaanerat Erling Hartmann Hansen
Kalaallisuunngortitsisoq: Mariane Petersen
Titartakkat: Jens Rosing
Assilisat: Ivars Silis
Naqiterneqarfia: Nørhaven A/S, Viborg
PAARISA-miit aningaasanik tapiissuteqarfigineqarpoq